

González Mónika: "Nekem szükségem van az elfogadásra"

2011. február 8. -

Görömbey G. Szilárd -

Fidelio -

*González Mónikát hamarosan két sikerszerepében láthatja újra a közönség. Februárban az Operaház színpadán **A nürnbergi mesterdalnokok** Évájának alakját ölti magára, májusban pedig a **Semele** címszerepét énekli a Művészetek Palotájában. A beszélgetés során szó esett még egy lemezfelvételtől és egy Puccini-főszerepről is.*

- A februári vagy a májusi alakítását várja jobban?

- Mindkettő fontos a számomra. Évát a 2006-os bemutató óta, a gyerekszülés évét kivéve, minden esztendőben elénekeltem, s mindig kiváló kollégákkal egy szereposztásban, ezért emlékezetes. A Semelét utoljára 2005-ben adtuk elő, így nyilván a távolság miatt is várom, mivel azonban koloratúragazdag, virtuóz szerep, ráadásul a családomként is funkcionáló Kamaraopera szervezésében állítjuk színre, ez plusz érzelmi motivációt is jelent.

- A klasszikus zene horizontján egymástól távol elhelyezkedő két szerzőről van szó, de repertoárját ismerve igazán csak Wagner jelenléte vethet fel kérdéseket. Persze, csak ha felvet.

- Az tagadhatatlan, hogy egy énekesnek van egy hanggi adottsága, egy felépítése, akár a hangszereknek. Egy bőgő nagy, egy hegedű kicsi - egy basszista magas, egy koloratúrszoprán alacsony. Ezek nem véletlenek, és nem jó figyelmen kívül hagyni az alapokat. Persze, ezen a szinten már gazdasági szempontok is szerepet játszhatnak, azt azonban mindenkinek magának kell eldönteni, hogy mit tud vagy mer bevállalni. Mindemellett, a legnagyobb énekesek egy műfajban alkottak igazán emlékezeteset: Bartoli tökéletesen megél a barokkból, igaz, ő a maga nemében egyedülálló. A magam kis körére visszatérve úgy vélem, hogy igazából csak azt lehet jól művelni, amiben elmélyed az ember, aminek csínját-bínját elsajátítja. Nem hiszek abban, hogy valaki mindent jól el tud énekelni. Sok mindent lehet, de vannak karakterbéli adottságok, amit ha maximálisan kihasznál az énekes, akkor lesz igazán jó. Eddig szerencsére olyan feladatokat valósíthattam meg, amelyeket el is szerettem volna végezni. Ebben a sorban Wagner valóban kivétel, mert sosem gondoltam, hogy valaha énekelni fogom, és nem is tartom magam Wagner-énekesnek, hiszen az általam énekelt szerepei - a Rajnai sellők egyike, Éva - azon a határon mozognak, ahol még nem Wagner-énekesek is elbaldogulnak. Mondom, ettől még nem leszek Wagner-énekes, legfeljebb örülök, hogy szélesedik a látóköröm, mert a zenéjét szeretem. Ha definiálnom kellene az érdeklődésem, akkor elsősorban barokk és olasz hangnak tekintem magam, mindemellett, hogy Mozart is roppant közel áll hozzám. Ha ez még kiegészül néhány verista szereppel, én már egész életemben jól el lennék

- S énekesként ennyivel manapság még "el lehet lenni"?

- Tulajdonképpen nyitott érdeklődésű muzsikus vagyok, de persze a megváltozott világhoz is alkalmazkodnom kell. Alapjaiban új helyzettel szembesül ma mindenki, aki éneklésre adja a fejét, sőt, aki ma általában véve létezik. Nem elég, ha egy dologra összpontosítunk, meg kell próbálnunk az információt a lehető legtöbb helyről begyűjteni, s ugyanakkor a lehető legváltozatosabb módokon megnyilvánulni. Egyébként úgy vélem, ami jelenleg van, amilyen világban manapság élünk, az nem mérvadó, azt normalitásnak tekinteni lehetetlen. Mindenki túlélni próbál. Egy művész lelkét senki nem akarja ápolgatni, elvárják, hogy kemény legyél, kötélidegzettel - vagy jó vagy, vagy ha nem, jöjjön a következő! Régen egyszerűbbnek tűnt az élet. Ha valaki szépen énekelt, mint mondjuk Gigli, akkor felkapták, Amerikába hívták. A két hónapos hajóút alatt felkészült, majd énekelt. Ma mi van? Mindenki rohan egyik repülőgéptől a másikig, szenved az időeltolódástól, bújja az internetet és a laptopját... mint az őrültek, mindenki síkideg, mindenkinek rebeg a szempillája! Szerintem a világnak biztosan vissza kell vennie ebből a tempóból és látásmódból, hogy a kultúra jobban kivirágozzék. Az érzékeink a vizuális áradat miatt eltompultak, nincs mód és idő élvezni a zenét és az életet - vajon ki ér arra rá, hogy figyelemmel meghallgasson egy Bach-kantátát?! Csak aki már túl van minden pirulán, és ezzel nyugtatja magát.

- Mondandóját sokan megtoldják azzal is, hogy az aranykor mellett bizonyos hangi képességek is örökre elvesztek, részben talán az evolúció miatt. Emiatt szerintük például a bel canto repertoár autentikusan ma már előadhatatlan.

- Semmiképpen nem az evolúció a hibás, de a technika elveszett, az kétségtelen. Ha a barokkot nézzük, annak idején a hangolás is fél hanggal lejjebb volt, a bélhúros hangszerek nem szóltak olyan hangosan, fényesen, nem kellett olyan hangerővel énekelni. A falzett technikát - ami egy nem teljes hanggal megvalósított, sok gyakorlást igénylő, ám roppant furge előadói készség elsajátítását lehetővé tevő módszer - tíz-húsz évig gyakorolták, és más módon nem is énekeltek. Az sem az evolúció, hogy ma már senkit nem kasztrálnak a szoprán hang megőrzése miatt. Ezek alaplolgok, de az is biztos, hogy a későbbi korszakok technikai tudása is elveszett, amit egyébként a felvételek rendelkezésre állásától, nagyjából a múlt század tízes éveitől, jól nyomon lehet követni. Carusótól, Nelli Melbától, az első énekes generációtól mostanáig a technika változott, és nem az ember. Hozzáteszem: szerintem romlott. A századfordulótól az 50-es évekig egy felívelő időszaknak lehettünk részesei, a hatvanas-hetvenes éveket tekinthetjük a nagy korszaknak, s onnantól - én legalábbis úgy hiszem - a nagy énekesi teljesítmények kissé eltűntek. Félreértés ne essék, nem a nagy hangok, mert azok mitől is tűnnének el! A nagy teljesítmények!

- Elgondolkodtató volt az előbb egy összpontosításra buzdító alkotói filozófiát hallani egy olyan muzsikus szájából, aki eleve több területen is többes meghatározottsággal rendelkezik. Az olasz-magyar gyökerek, valamint a karvezetői-korrepetitori-operaénekesi hármass végzettség hozzátesz valamit a művészi létezéséhez, látásmódjához?

- Különösebbet nem, talán képzetesebb zenésznek tarthatom magam, mint egy átlag operaénekes. Másfelől a nyelvismeretem miatt az olasz repertoárt - amely az operairodalom meghatározó szelete - nyelvileg jobban tudom interpretálni. Itt jártam a Bartók Konzervatóriumba, itt végeztem a Zeneakadémiát is, majd megnyertem a Toti dal Monte Énekversenyt Olaszországban, és egy három hónapos műhelymunka révén ott énekelhettem el

Barbarina szerepét Peter Maag zenei vezetésével, Gianfranco De Bosio rendezésében. Így viszont a debütálásom Olaszországhoz köt. Úgy vélem, ha az embernek van egy másik nyelve, hazája, akkor nyitottabb, befogadóbb lesz, s ez előnyére válik.

- Az előbb elhangzott Gianfranco de Bosio neve, aki fontos szerepet tölt be az életében, emellett azonban én még legalább három másik, az Ön karrierjére komoly hatást gyakorló művészt fel tudnék sorolni. Mivel a Kamaraopera már szóba került, kezdjük Moldován Domokossal.

- Domokossal és a feleségével, Csengery Adrienne-nel régóta ismerjük egymást, s ahogy korábban mondtam: gyakorlatilag a második családomat alkotják. 18-19 éves lehettem, amikor Clorinda szerepére kerestek énekest a Tankréd és Clorinda párviadala című Monteverdi-operába. A Kamaraopera akkor indult, nem volt egy nagy szerep, nekem mégis óriási jelentőséggel bírt, és bír a mai napig! Domokos ugyanis azon kevés rendező-producer egyike, aki mindig tart meghallgatást, s igyekszik új művészeket beemelni a zenei köztudatba, vérkeringésbe - Isten tartsa meg ezt a jó szokását! Vashegyi Gyurival meghallgattak, rábólintottak, s azóta alapító és állandó tagja vagyok a Kamaraoperának. Ez számomra nem csak fantasztikus megbecsültséget jelent, hanem érzelmi biztonságot is. Nekem muszáj egy olyan társulathoz tartozni, amely szeret, becsül, és ahol tudhatom, hogy ha jó vagyok, akkor nem kerülhetek olyan megalázó helyzetbe, hogy bárkitől is munkát kelljen kuncsorognom. Én ebben hiszek, bár tudom, hogy roppant naiv és idealista elképzelés, de számomra művészként ez egy szükségszerűség is, mert nem vagyok az a kifejezett versenyző típus. Nekem szükségem van az elfogadásra, a szeretetre, a pályolgatásra, csak akkor tudok igazán kibontakozni. A verseny szükséges rossz, de semmi köze a művészethez.

- Moldován Domokoshoz és a Kamaraoperához szorosan kötődik Németh Pál is.

- Őt tartom a régizenében mentoromnak és mesteremnek. Velük kettejükkel minden évben csinálunk valami eredetit, miközben a barokk zene iránti szeretetemet és szenvedélyemet ki tudom élni. Pali személye és a barokk zene megadja azt a hangit kontrollt, amire Wagner és Puccini éneklése során az ember talán kevésbé figyel, mert könnyen elragadhatja az érzélem. A közös munka során mindig figyelmeztet, ha túlzottan lebeg a hangom, ha túlzottan vibrálok, ha nem éneklek elég egyenesen. Puccini éneklése során sok fontos technikai részlet elkendőződik, s a hangis szépségre sokszor talán kevesebb figyelem fordítódik. Ami pedig az eredeti dolgokat illeti: épp most fejeztük be a Hungarotonnál Antonio Caldara egyik operájának felvételét. A darab címe: Szent István, Magyarország első királya. Abszolút érdekesség, május 15-én pedig élőben is bemutatjuk!

- Majdnem pontosan 11 éve vittek színre egy hasonlóan egyedi alkotást, a Pikkó hertzeget, amelyben Perzsi alakját formálta meg. Kedveli az ősbemutatókat, a sosem hallott darabokat?

- Persze, a kincskeresés öröme engem is vonz, még ha nem is én lelem fel őket! Másfelől, ilyen esetekben a hallgatónak nincs összehasonlítási alapja. Egy Bohémélet esetén óhatatlanul beugrik Mirella Freni, Házy Erzsébet vagy Tokody Ilona valamelyik alakítása, itt viszont az a döntő, amit én adok bele a szerepbe. Ez rólam fog szólni.

- S végül, de nem utolsósorban: Kovalik Balázs, akitől - vagy az általa képviselt irányvonalától - mintha az utóbbi időben távolodni látszana.

- Szögezzük le: ma senki nem teheti meg, hogy kerüli a modern rendezéseket, a kortárs operajátszást. Kell a nyitottság, az új dolgok iránti befogadókészség. Ráadásul kifogásom sincs az ilyen rendezések ellen, ha erősítik a darab mondanivalóját, s ha azonosulni tudok a koncepcióval. Szó sincs arról, hogy kerülném Balázst vagy a produkcióit, ráadásul neki köszönhetem az első igazi főszerepemet Ligeti Le Grand Macabre című operájában. Az igaz, hogy az utóbbi néhány évben - vélhetően a gyerek miatt - kimaradtam a hasonló jellegű darabokból, ahogy abban is van igazság, hogy a kortárs zenei alkotások, így az operák se nagyon tudták belopni magukat a szívembe.

- Ha végiggondolom az eddig elhangzottakat, tulajdonképpen művészi életének keretei jól rögzítettek. Ezen belül azért tervez még ezt-azt?

- Hogyne, hiszen még a női hetilapok is azt tanácsolják, hogy tűzzünk magunk elé célokat! Kell, hogy legyen elképzelésem a jövőmről, bár, meg kell mondanom, eléggé olyan típus vagyok, aki mindig azt várja, hogy mi adódik. Az én filozófiám ugyanis úgy szól: valami majd csak jön. És mindig jött is! A főiskolán példának okáért a Traviatáról álmodoztam, aztán amikor 2002-ben Győriványi Ráth György egy operaházi előéneklés során megkérdezte, mit szeretnék énekelni, s megmondtam, rögvest kitűzött a szerepre. Mostanság a Pillangóasszonyba szerelmesedtem bele, s mi tesz Isten, Kovács János felkért, hogy Miskolcon énekeljem el a szerepet! Így válnak sorra valóra az álmaim. Nem tudom, lehet, hogy csak szerencsém volt eddig, és ez ezután nem lesz ilyen könnyű. Most mindenesetre megint megtaláltak és remélem ez később is így lesz.

http://www.fidelio.hu/opera/interju/gonzalez_monika_nekem_szuksegem_van_az_elfogadasra